

18 ianuarie 2023

08-1/5-159

Domnului Viorel CERNĂUȚEANU,
Șef al Inspectoratului General al Poliției
Mun. Chișinău, str. Tighina 11/1, MD-2001
E-mail: igp@igp.gov.md

Domnului Dorin VREDNIC,
Șef interimar al Inspectoratului de poliție Orhei
Mun. Orhei, str. Vasile Mahu 144, MD-3500
E-mail: ip_orhei@igp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei preventive de monitorizare efectuată la Izolatorul de detenție preventivă al Inspectoratului de poliție Orhei la 11 noiembrie 2022¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv la adresa: secretariat@ombudsman.md.

Raportul este disponibil în varianta electronică la adresa: <http://ombudsman.md/consiliul-pentru-prevenirea-torturii/rapoarte/>

Anexă: Raportul de vizită pe 14 file

Cu respect,


Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. ZUBCO
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641, Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la
Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Orhei
din data de 11 noiembrie 2022**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsmanul), președintele Consiliului;

Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului;

Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;

Vadim AFTENE, membru al Consiliului;

Iuliana CUREA, membru al Consiliului;

Gheorghe BOSÎI, membru al Consiliului;

Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului;

I. PRELIMINARII

La data de 11 noiembrie 2022, între orele 12:30–15.00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) și șeful Direcției Prevenirii Torturii din cadrul Oficiului Avocatului Poporului, au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de Detenție Provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratului de Poliție Orhei (în continuare IP Orhei).

- **Denumirea instituției:** Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul IP Orhei
- **Tipul instituției:** închisă
- **Adresa:** or. Orhei, str. Vasile Mahu, 144, MD-3500
- **Data:** 11 noiembrie 2022
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
 - Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.
- **Mandatul CPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanunțate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**
 - Vadim AFTENE
 - Olesia DORONCEANU
 - Iuliana CUREA
 - Gheorghe BOSÎI
 - Alexandru ZUBCO
- **Metodologia aplicată:**

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu managerul izolatorului și personalul administrativ; inspecția tuturor încăperilor/spațiilor/celulelor folosite de persoanele private de libertate și de personalul din cadrul IDP; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza dosarelor personale/medicale ale persoanelor private de libertate; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor/preparatelor medicale și a funcționalității dispozitivelor.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE – IDP IP ORHEI

Izolatorul din cadrul IP Orhei, destinat detenției persoanelor reținute pe un termen de 72 ore, este amplasat în sediul inspectoratului. Izolatorul a fost recent renovat și modernizat din fondurile Uniunii Europene, în conformitate cu standardele internaționale în materia respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor aflate în detenție provizorie.

Izolatorul dispune de **7 celule cu o capacitate maximă de 14 de persoane.**

În izolator se plasează persoane din 3 raioane Rezina, Șoldănești și Orhei. Deși capacitatea izolatorului nu este mare totuși nu au avut cazuri de suprapopulare.

Cooperarea

La începutul vizitei, membrii Consiliului au discutat cu reprezentării și personalul din cadrul Izolatorului, (ofițerul principal IP Orhei) care au manifestat deschidere spre colaborare, comunicare directă și neîngrădită pe perioada vizitei. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către Consiliu. De asemenea, s-au solicitat informații generale despre izolator/instituție și problemele majore cu care se confruntă izolatorul/instituția în raport cu persoanele deținute.

Accesul membrilor CpPT spre izolator și în izolator a fost asigurat fără impedimente.

Consiliul a constatat din start și a apreciat îmbunătățirea semnificativă a condițiilor materiale de detenție după renovarea izolatorului precum și eforturile depuse de personalul angajat în vederea respectării și implementării recomandărilor CpPT pentru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute/deținute în izolator.

Este de apreciat și faptul că informațiile despre drepturile și obligațiile persoanelor reținute (în 3 limbi, română, rusă, engleză) erau plasate pe un panou informativ pe coridor, precum și faptul că angajații Izolatorului cunosc atribuțiile CpPT. Informații despre instituția Ombudsmanului ca mecanism de prevenire a torturii și despre mandatul, atribuțiile și drepturile Consiliului pentru Prevenirea Torturii nu erau plasate pe panoul informativ la intrarea în izolator.

Rezumat al informațiilor furnizate de seful Izolatorului

- Personalul izolatorului este format din 21 persoane, 3 femei și 18 bărbați, 3 funcții sunt vacante
- În izolator activează un felcer pe 0,5 salariu din contul funcției
- La momentul vizitei, în izolator **nu se deținea nici o persoană, ultimii deținuți au fost escortați la P13 la data de 08.11.2022.**
- **Termenul maxim de deținere în izolator este 72 ore. Consiliul constată, după consultarea registrelor, respectarea acestui termen legal.**
- Fiecare deținut este supus percheziției corporale la intrarea în izolator, examinat de medic, întocmit dosarul personal, familiarizat cu regimul detenției și plasat în celulă. Fiecare deținut este asigurat cu produse de igienă (hârtie igienică, săpun, șampon, prosop, pastă de dinți) și lenjerie de pat curată.
- Alimentarea deținuților corespunde tuturor normelor sanitar-igienice. Deținuții primesc alimentația în celule, de 3 ori pe zi, în baza unui contract cu un agent economic. Pe perioada pandemiei, în toate spațiile izolatorului se făcea dezinfecție cu o soluție specială în scopul

prevenirii răspândirii infecției cu COVID-19. La moment fiecare celulă este prelucrată cu soluție dezinfectantă după plecarea persoanei deținute.

- Persoanele private de libertate sunt responsabile de curățenia în celulele unde sunt plasați.
- Nu este îngăduit accesul la plimbări, la medic sau avocat.

Problemele/impedimentele actuale cu care se întâlnesc reprezentanții Izolatorului expuse de către reprezentanții Izolatorului:

- Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor reținute.
- Lipsa serviciilor de asistență psihologică pentru asigurarea consilierii persoanelor deținute.
- Necesitatea procurării unui mijloc de transport cu 5 locuri, pentru a economisi timp și mijloace financiare pentru procurarea carburanților.
- Durata îndelungată de escortare a deținuților la P13, era mai comod și mai rentabil escortarea deținuților la Penitenciarul Rezina.

III. CONSTATĂRILE CpPT

❖ Membrilor Consiliului le-a fost asigurat accesul neîngrădit la toate spațiile/celulele și încăperile solicitate a fi verificate, în special:

- ❖ spațiul de supraveghere video;
 - 7 celule de detenție provizorie, una din celule este prevăzută pentru deținerea persoanelor care au fobii de spații închise (ușa camerei este din sticla);
 - curtea de plimbare;
 - cabinetul medical;
 - 2 săli de interviu/audiere și întrevedere;
 - bucătăria izolatorului;
 - spațiul pentru depozitarea diferitor produse;
 - mijlocul de transport pentru escortarea deținuților (2 în dotare, de 10 și 12 locuri);
- ❖ Izolatorul se află într-o stare materială foarte bună, inclusiv celulele și alte încăperi;
- ❖ Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor deținute;
- ❖ Lipsa serviciilor de asistență psihologică pentru asigurarea consilierii persoanelor deținute;
- ❖ Carențe semnificative pe segmentul fixării/documentării leziunilor corporale;

Consiliul a solicitat pentru consultare prezentarea tuturor registrelor și a avut acces neîngrădit la toate.

Consiliul a consultat următoarele registre prezentate:

- Registrul de evidență a febrei a persoanelor deținute în IDP a IP Orhei, început la 03.01.2022
- Registrul de evidență a medicamentelor,
- Registrul examinărilor medicale la intrare/ ieșire ÎN/DIN/ IDP - conține 123 înregistrări, cu majoritatea inscripțiilor „sănătos”. În acest registru se documentează data și ora ieșirii deținutului din izolator, leziunile corporale sau plângerile deținutului, semnătura deținutului și a felcerului. La examinarea registrului la unii reținuți nu este înregistrată ora intrării sau

ieșirii din IDP. La data vizitei ultimul deținut a fost înregistrat la 08.11.2022 sub numărul 123, ultima înregistrare este pe data de 08.11.22.

- Registrul de evidență a fișelor medicale, examinării medicale/ primului ajutor medical și a solicitării asistenței medicale persoanelor reținute/deținute în IDP. La examinarea registrului, erau înregistrate 42 persoane, însă nu la toate persoanele era notificată ora examinării medicale. Cele mai frecvente solicitări înregistrate sunt legate de hTA.
- Registrul medicamentelor recepționate de la rude;
- Registrul de evidență al solicitărilor 112 (echipele serviciului AMUP), în acest registru lipsește ora când a fost solicitat serviciul 112;
- Registrul de evidență a leziunilor corporale/traumatisme/automutilări, declararea grevei foamei, conține informații cu privire la leziune, data și circumstanțele provocării (înregistrate 5 cazuri în 2022 motivul apariției - la reținere de către angajații poliției)).
- Registrul de evidență a observațiilor și propunerilor în urma controalelor în IDP;
- Registrul de evidență a scoaterii din camere și celule și a plimbărilor la aer liber / baie a persoanelor reținute/ deținute în IDP;
- Registrul controlului alimentării deținuților, inclusiv dietice;
- Registrul de evidență primire-predare a serviciului în IDP;
- Registrul de evidență a proceselor-verbale de percheziție corporală a persoanelor reținute/deținute în IDP și a obiectelor depistate în cadrul percheziției;
- Registrul de evidență a întreprinderilor / vizitelor și a transmiterii pachetului cu haine de sezon în IDP;
- Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant
- Registrul de evidență a stării sanitare și a dezinfectărilor în IDP.
- Registru de funcționare a lămpilor de cuarț
- Registrul de evidență a medicamentelor recepționate de la rude, în registru sunt notificate medicamentele care au fost aduse de către rude.

Consiliul constată că sunt întreruperi în înregistrări începând cu 19.07.2022 până la 13.09.2022, chiar dacă în unele registre sunt înregistrate persoane care s-au deținut.

Consiliul constată că nu există un regulament care ar stipula managementul medicamentelor primite de la rude. De ex. pentru o persoană care a fost reținută în IDP Orhei pentru 24 ore rudele au adus 3 cutii de preparate psihotrope (diazepex), nu este o evidență câte preparate au fost administrate și ce s-a întâmplat cu restul medicamentelor după transferul reținutului.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În lipsa persoanelor deținute la momentul vizitei, Consiliul nu a putut constata alegații de tortură sau rele tratamente din declarațiile acestora.

Personalul din cadrul izolatorului a subliniat faptul că toate persoanele anterior plasării în izolator sunt percheziționate; toate leziunile corporale sunt fixate și înregistrate în registre speciale; la intrarea în izolator, pe coridoare, în celule, în spațiile destinate întreprinderilor sunt camere de supraveghere video care lucrează în regim 24/24 ore (doar cabinetul medical și bucătăria nu sunt dotate cu cameră video). Camera de supraveghere video nu funcționează în zona de plimbare, în

cazul unor incidente sau altercații acest aspect ar putea genera impedimente în investigarea obiectivă a cazurilor.

Nu au fost înregistrate careva cazuri de violență între deținuți și nici cazuri de suicid.

Izolatorul deține Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant, Registrul de evidență a fișei examinării medicale a persoanei reținute și arestate în IDP, Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a leziunilor corporale/traumatisme/automutilări/ declararea grevei foamei etc.

Registrele sunt completate și conțin informații despre plângerile deținuților, informații despre notificarea procurorului, informații despre starea de sănătate și localizarea/mecanismele de producere a leziunilor/traumelor/automutilărilor.

Izolatorul dispune de două automobile speciale, care transportă persoanele arestate/reținute în condiții decente și siguranță.

GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

a) Accesul la un avocat.

Izolatorul dispune de 2 spații special amenajate pentru discuții confidențiale cu avocatul/procurorul/ofițerul de urmărire penală. În caz de necesitate sau la cerere, administrația izolatorului susține că asigură dreptul persoanei deținute de a informa avocatul despre solicitarea unei întrevederi. Totodată, se susține că, numărul și durata întrevederilor nu este limitată. Camerele pentru întrevederi **sunt supravegheate video (audio nu se fixează)**, dispun de masă, buton de alarmă, scaune, încăperea este curată, încălzită pe timp de iarnă, ventilată, iar lumina artificială.

Reiterăm că înregistrarea electronică a audierilor - video/audio - reprezintă o garanție suplimentară importantă împotriva relelor tratamente, deoarece poate oferi o înregistrare completă și autentică a audierii și, astfel, poate facilita investigarea oricăror acuzații de purtare abuzivă din partea poliției. De asemenea, are avantajul suplimentar de a ajuta la protejarea poliției împotriva acuzațiilor nefondate de purtare abuzivă în timpul audierii.

În încăperile pentru întrevederi nu sunt pliante informative cu drepturile persoanelor reținute/deținute și/sau măsurile de protecție anti Covid-19.

b) Examinarea medicală

Consiliul constată că Izolatorul dispune de 2 birouri/cabinet medical care nu corespunde cerințelor pentru un cabinet medical, în sala de proceduri se află un pat de dormit și nu dispune de alte utilaje necesare pentru o sală de proceduri. Încăperile sunt mici și nu corespund cerințelor sanitare igienice conform HG Nr. 663 din 23-07-2010.¹

¹ HG Nr. 663 din 23-07-2010 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind condițiile de igienă pentru instituțiile medico-sanitare https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=103340&lang=ro

Consiliul constată prezența pe 0,5 salariu a unei persoane angajate în calitate de felcer pentru asigurarea acordării asistenței medicale conform standardelor. În timpul vizitei lucrătorul medical lipsea ceea ce nu ne-a permis să discutăm și să punem întrebări despre activitatea serviciului medical. Echipa de monitorizare a avut acces la registrele medicale care se păstrau pe masa în serviciul medical.

Conform Regulii 24 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) 1. Prestarea serviciilor medicale pentru deținuți reprezintă o responsabilitate a Statului. Deținuții trebuie să beneficieze de aceleași standarde de sănătate care sunt puse la dispoziția comunității și să dispună în mod gratuit de acces la serviciile de îngrijire medicală necesare fără discriminarea bazată pe statutul lor legal. 2. Serviciile medicale trebuie să fie organizate în strânsă legătură cu administrația generală a sănătății publice, precum și într-un mod care să asigure continuitatea tratamentului și a îngrijirii, inclusiv în cazurile de îmbolnăvire cu HIV, tuberculoză și alte boli infecțioase, dar și în cazul de dependență de droguri.

Consiliul constată că există întreruperi în înregistrarea reținuților în registre.

Consiliul reiterează că obiectivul principal al completării documentației din IDP este de a se asigura că poliția răspunde pentru acțiunile sale în legătură cu persoanele aflate în custodia ei. De asemenea, ajută la prevenirea reținerii persoanelor în secret și la protejarea acestora împotriva detenției în IP neoficiale.

Astfel, Consiliul recomandă completarea corectă și continuă a documentației IDP Orhei.

Consiliul constată că nu este respectată confidențialitatea datelor cu caracter medical deoarece la registrele ce conțin informații cu caracter medical au acces și alți angajați ai IP decât lucrătorii medicali.

Conform Regulii 26 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)² 1. Serviciul de asistență medicală trebuie să întocmească și să mențină fișe individuale corecte, actualizate și confidențiale pentru toți deținuții, care ar trebui să dispună, la solicitare, de acces la fișele lor. Un deținut poate numi o persoană terță care să-i acceseze fișa medicală. 2. Fișele medicale trebuie să fie transmise serviciului de asistență medicală al instituției care primește deținutul transferat și sunt supuse normelor de confidențialitate medicală.

Conform Regulii 6 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)³, în toate locurile în care există persoane deținute trebuie să se țină la zi un sistem standardizat de gestionare a dosarelor. Un atare sistem poate fi o bază de date electronica a înregistrărilor sau un registru cu pagini numerotate și semnate. Vor fi instituite proceduri care să asigure trasabilitatea sigură și să prevină accesul neautorizat la sau modificarea oricărei informații din sistem. ,

² The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

³ The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

c) Notificarea custodiei

Izolatorul **nu dispune de un aparat de telefon** pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Administrația izolatorului susține că dacă deținutul solicită informarea unei rude sau solicită o întrevvedere cu avocatul, atunci prin stația radio din izolator se anunță personalul din Unitatea de Gardă care fie informează rudele fie contactează avocatul.

Consiliul atentionează asupra faptului că notificarea custodiei reprezintă o garanție esențială a persoanei deținute care trebuie să fie asigurată. Aparatul telefonic trebuie să existe, să fie gratuit, functional și să fie asigurată intimitatea și confidențialitatea discuțiilor telefonice purtate de persoanele reținute/deținute.

d) Informațiile privind drepturile acordate deținuților

Administrația izolatorului susține că tuturor persoanelor reținute le sunt înmânate drepturile/obligațiile de care beneficiază în momentul reținerii. În caz de neclarități/întrebări se intervine în fiecare caz în parte pentru explicații suplimentare. Pe coridor este fixat un panou cu pliante informative despre drepturile și obligațiile persoanei reținute; prevenirea/profilaxia Covid-19. În sala de întrevederi nu sunt extrase tipizate cu drepturile persoanelor reținute sau despre mandatul CpPT și a Avocatului Poporului. Izolatorul nu dispune de procese verbale cu privire la desfășurarea instructajului cu persoana parvenită în izolator (drepturile, obligațiile, tehnica securității, răspunderea pentru deteriorarea bunurilor, răspunderea pentru evadare, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu).

Registrul de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor reținuților/deținuților, notificarea terților cu privire la reținere este completat corespunzător.

Pe coridor există un panou informativ despre Oficiul Avocatului Poporului și drepturile/obligațiile persoanelor reținute sunt afișate în câteva limbi. Totuși informații despre CpPT lipsesc. Prin urmare se recomandă actualizarea și plasarea informațiilor și în celule/curtea de plimbare cu includerea informațiilor despre mandatului CpPT și/sau altor instituții responsabile de protecția drepturilor lor.

Potrivit reprezentanților Inspectoratului, persoanele deținute pot oricând adresa/depune plângeri la șeful Inspectoratului sau prin intermediul șefului Inspectoratului către procuror/ familie persoane apropiate. Cu toate acestea CpPT, nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator.

CONDIȚIILE DE DETENȚIE

a) Condițiile de trai

Condițiile materiale de detenție din celule sunt satisfăcătoare și corespund standardelor naționale și internaționale. Celulele nu sunt suprapopulate, curate, dispun de 2 paturi etajate cu scări pentru a ajunge la nivelul 2, paturile sunt dotate cu saltele și lenjerie curată; în fiecare celulă este o masă și

scaune proporțional numărului de paturi; pereții sunt curați fără urme de mucegai; temperatura din izolator și celule corespundea normelor; umiditatea nu era ridicată; insecte sau rozătoare nu au fost observate; lumina de zi este asigurată prin prezența ferestrelor mari iar noaptea este lumină artificială; sistemul de ventilare funcționează.

În fiecare celulă, lângă ușă, pe perete este instalat un dispozitiv prin intermediul căruia deținutul la necesitate poate suna sau apela gardienii.

În alte încăperi din izolator (cabinetul medical, sala de întrevederi, bucătărie, depozitul) condițiile erau satisfăcătoare, umiditatea normală, iluminarea artificială, temperatura corespundea normelor. Bucătăria era dotată cu cuptor cu microunde, aragaz, frigider, mașină de spălat.

Izolatorul dispune de câteva dulapuri cu lacăte unde se pot păstra lucrurile/hainele reținuților/arestaților.

b) Igiena

Patul, saltelele și lenjeria de pat erau curate (unele noi).

Fiecare celulă dispune de un spațiu (izolat de celulă prin perete și ușa din termopan care ajunge până la tavan) unde este amplasat veceul (funcțional, curat, ventilat), para pentru duș (apă rece și caldă) și un robinet funcțional, inclusiv oglindă, unde persoanele pot menține igiena zilnică. În celule erau obiecte de igienă personală iar la cerere, administrația distribuie produse de igienă personală deținuților: hârtie igienică, săpun, șampon, șervețele, prosop, pastă de dinți și peria pentru dinți.

c) Aprovizionarea cu apă și alimente

Toate persoanele au acces nelimitat la apă potabilă.

Din afirmațiile administrației izolatorului, alimentația deținuților este bună, de 3 ori pe zi în baza unui contract cu un agent economic. Produsele alimentare se aduc în caserole sigilate și se distribuie în celule deținuților.

Provocări:

- Nu există diete speciale în caz de prezență a unor boli cronice la reținuți/arestați.
- Produsele sunt aduse de agentul economic, dar distribuite de către angajații izolatorului care nu dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică.
- Lipsește meniul zilei.
- Nu există o procedură de colectare a deșeurilor alimentare.

d) Activități zilnice

Persoanele reținute/arestate au acces neîngrădit la aer liber și plimbări, fapt consemnat în registru. Curtea pentru plimbări era curată, dotată cu scaune și dispune de un acoperiș în caz de ploaie.

Persoanele reținute/arestate au acces la ziare și un număr mic de cărți din biblioteca izolatorului. Consiliul recomandă administrației izolatorului să îmbunătățească numărul cărților ce pot fi oferite persoanelor reținute. Deoarece, plasarea persoanelor are loc pe un termen de 72 ore, Consiliul

recomandă administrației să identifice activități ocupaționale în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților, iar la cerere să ofere servicii de asistență psihologică.

e) Contact cu lumea exterioară

Administrația izolatorului susține că persoanele reținute/arestate pot fi vizitate de avocat și pot transmite corespondența rudelor. Totodată s-a susținut că la necesitate IDP oferă deținuților stilou/hârtie/plic/timbre pentru corespondență.

Consiliul constată asigurarea întrevederilor cu avocații, fapt menționat în registru. Totodată, se constată că contactul telefonic al deținuților cu lumea exterioară este declarativ și formal, or în lipsa unui aparat de telefon deținutul depinde de personalul izolatorului pentru efectuarea apelurilor.

V. CONSTATĂRI

1. **Consiliul nu a avut acces la Fisele de examinare medicală a persoanelor aflate în custodia poliției.**
2. Examinările medicale **la ieșirea/intrarea reținutului din IDP Orhei se efectuează**, respectându-se recomandările CPT ca orice persoană plasată în IDP obligatoriu trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admitterii acestuia și la momentul eliberării, dar în unele cazuri nu este notificată ora intrării/ieșirii din IDP.
3. La momentul vizitei, Consiliul constată existența spațiului special amenajat pentru examinare medicală în condiții de confidențialitate, însă în lipsa persoanelor deținute nu poate stabili dacă examinarea medicală are loc în prezența sau în lipsa personalului nemedical. Consiliul subliniază ca orice examen medical trebuie să fie efectuat în condiții de confidențialitate - cu excepția solicitării exprese a personalului medical interesat, în cazuri particulare.
4. Serviciul medical nu corespunde cerințelor sanitar-igienice.
5. Nu se asigură securitatea datelor personale cu caracter medical deoarece datele medicale ale persoanelor deținute/reținute se păstrează în cabinetul medical unde au acces și personalul nemedical, prin urmare nu se respectă cerințele de garantare a confidențialității datelor cu caracter medical. Registrele cu înscrieri medicale se păstrează în acces liber (pe masa în cabinetul medical care este deschis) și au acces la ele oricine din angajați.
6. **CpPT constată lipsa unor proceduri, instrucțiuni privind condițiile de operare cu datele personale cu caracter medical ale deținuților.**
7. **Consiliul constată că nu întotdeauna este asigurată evidența și documentarea adecvată a leziunilor corporale** la reținuți în corespundere cu *Ordinul nr.77 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant și cu prevederile Protocolului de la Istanbul.*
8. Nu este asigurată prezența personalului medical 24/24 ore în incinta izolatorului în vederea realizării garanției de examinare medicală imediată la fiecare intrare/ieșire din izolator. În zilele de Sâmbătă, Duminică și pe parcursul nopții nu este asigurată supravegherea medicală a persoanelor deținute. Cazurile de urgență sunt preluate de serviciul de ambulanță.
9. Dreptul la asistență medicală, pe lângă faptul că este esențial pentru persoanele care au nevoie de asistență și îngrijire medicală, reprezintă una dintre garanțiile fundamentale împotriva maltratării pentru oricare persoană aflată în custodia poliției. Astfel, este esențial ca acest drept să fie garantat de la etapa incipientă a detenției. Conform ordinului MAI nr.

384 din 26 octombrie 2006 cu privire la examinarea medicală a persoanei reținute și aflate în IDP al CPR, persoana reținută urmează să fie supusă imediat examenului medical la intrarea și la ieșirea din locul de detenție. Lipsa examinării medicale exclude posibilitatea documentării adecvate a leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin medical /confidențial.

10. Nu este asigurat managementul adecvat al medicamentelor parvenite în izolator (proceduri de asigurare, evidență, verificare, nimicire a medicamentelor expirate), inclusiv condiții de păstrare conformă (dulapuri cu lacăt și/sau fără accesul luminii), lipsește un Registru de evidență a preparatelor și proceduri de nimicire inofensivă a medicamentelor⁴. Cabinetul medical nu este asigurat cu frigider pentru păstrarea medicamentelor cu regim termic special.
11. Sala de proceduri este utilizată pe post de loc de dormit.
12. Nu este asigurat managementul deșeurilor rezultate din activitatea medicală în corespundere cu legislația în vigoare. Deșeurile rezultate din activitatea medicală, contrar prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, sunt colectate nesigur, iar în instituție lipsesc proceduri de gestionare a lor. Respectiv, nu se asigură siguranța manoperelor medicale și există riscuri pentru sănătatea reținuților și angajaților.

VI. RECOMANDĂRI:

Inspectoratul General de Politie

1. Elaborarea Regulamentului de acordare a asistenței medicale persoanelor plasate în Izolator cu includerea listei documentației medicale primare (formulare, registre) și procedurile de funcționare în corespundere cu recomandările internaționale privind sănătatea în locurile de detenție⁵ și standardele naționale.
2. Instruirea personalului privind securitatea perchezițiilor în vederea prevenirii infectării cu boli hemotransmisibile în caz de lezare accidentală, inclusiv elaborarea și aprobarea procedurilor de reacționare.
3. Elaborarea procedurii de management a cazurilor de declarare a grevei foamei.

Inspectoratul de politie Orhei

1. Elaborarea Planului de implementare a recomandărilor CpPT urmare a vizitei din 11.11.2022.
2. Asigurarea funcționării spațiilor cabinetului medical în corespundere cu standardele naționale. (Regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru prestatorii de servicii medicale⁶).

4

<http://amed.md/sites/default/files/Legislatie/Ordine%20ale%20MS/Ordinul%20MS%20RM%20Nr.%209%20din%2006.06.2006.pdf>

⁵ <https://www.unodc.org/documents/hiv->

[aids/publications/Prisons and other closed settings/2014 WHO UNODC Prisons and Health rus.pdf](https://www.unodc.org/documents/hiv-aids/publications/Prisons_and_other_closed_settings/2014_WHO_UNODC_Prisons_and_Health_rus.pdf)

⁶ Regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru prestatorii de servicii medicale, aprobat prin HG 663 din 23.07.2010 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=335428>

3. Asigurarea prezenței personalului medical 24/24 ore în incinta Izolatorului la prezența reținuților în IDP, în vederea realizării garanției de examinare medicală imediată la fiecare intrare/ieșire din Izolator, dar și pentru organizarea activităților medicale.
4. Asigurarea evidenței și documentării adecvate a leziunilor corporale la reținuți în corespundere cu *Ordinul (comun) nr.77* din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁷; instruirea personalului medical în respectarea acestor prevederi.
5. Completarea corectă și continuă a documentației IDP Orhei.
6. Asigurarea managementului adecvat al medicamentelor parvenite în Izolator (proceduri de asigurare, evidență, verificare, nimicire a medicamentelor expirate), inclusiv condiții de păstrare conformă (dulapuri cu lacăt și/sau fără accesul luminii, frigider).
7. Asigurarea confidențialității informației medicale a deținuților/reținuților în corespundere cu legislația în vigoare.
8. Actualizarea și plasarea informațiilor despre drepturile și obligațiile deținuților și în celule/curtea de plimbare/sala pentru întrevederi, cu includerea informațiilor despre mandatului CpPT și/sau altor instituții responsabile de protecția drepturilor lor.
9. Întocmirea și evidența proceselor verbale cu privire la desfășurarea informării persoanei parvenită în izolator (drepturile, obligațiile, tehnica securității, răspunderea pentru deteriorarea bunurilor, răspunderea pentru evadare, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu).
10. Dotarea Izolatorului cu un aparat de telefon pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Asigurarea confidențialității convorbirilor telefonice.
11. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală în corespundere cu legislația în vigoare prin elaborarea procedurilor standard și asigurarea cu recipiente speciale de colectare a deșeurilor periculoase.
12. Instruirea personalului privind securitatea perchezițiilor în vederea prevenirii infectării cu boli hemotransmisibile în caz de lezare accidentală, inclusiv elaborarea și aprobarea procedurilor de reacționare.
13. Identificarea soluțiilor alternative (inclusiv soluții TIC, video conferințe/ședințe de judecată) la transportarea/escortarea persoanelor la judecată sau alte măsuri procesuale în afara izolatorului, pentru a reduce riscul contactului cu alte persoane.
14. Asigurarea deținuților care suferă de careva boli cronice cu alimentație (dietă) specifică maladiei.
15. Garantarea distribuirii produselor alimentare de către angajații izolatorului, care dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică.
16. Plasarea în locurile accesibile pentru deținuți a meniului zilei.
17. Elaborarea unei proceduri de colectare a deșeurilor alimentare.
18. Asigurarea (la necesitate) cu servicii de consiliere psihologică a deținuților și identificarea activităților ocupaționale (ziare, radio) în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților.

⁷ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

19. Ajustarea/acomodarea accesului în izolator și a unei celule la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. Totodată ajustarea/acomodarea spațiilor de uz comun (baia, spațiul pentru plimbări) la necesitățile persoanelor cu nevoie speciale.

Nivelul de implementare a recomandărilor din anul 2018 – 2022

Au fost implementate 60% din recomandările din anul 2018, 20% recomandările se mențin, 20% din recomandări nu au fost verificate

	Recomandările CpPT 2018	Starea de fapt în 2022
1.	Prezentarea și discutarea pe larg eu colectivul IBP Orhei a rapoartelor CpPT din aprilie 2017 și martie 2018.	Nu s-a verificat
2.	Informarea periodică a colaboratorului- IP Orhei despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenire a Torturii (CpPT).	Recomandarea se menține
3.	Elaborarea și aprobarea procedurilor clare de circuit a informației în interiorul instituției privind aspectele tangente cu relele tratamente și tortura.	Nu s-a verificat
4.	Asigurarea informării efectivului IDP Orhei despre prevederile Instrucțiunii metodice cu privire la intervenția Poliției în prevenirea și controlul infecției HIV în mediul grupurilor cu risc sporit de infectare, aprobată prin Ordinul IGP nr.54 din 27 martie 2015, inclusiv măsurile sigure de percheziție;	Recomandarea se menține
5.	Identificarea și amenajarea unui spațiu în cadrul izolatorului, destinat special audierilor/intervievărilor/vizitelor cu ofițerii de urmărire penală/procurorul avocatul, în condiții de confidențialitate și siguranță.	realizat
6.	CpPT reiterează asupra elaborării și aprobării unei proceduri clare de curățenie în cadrul IDP, precum și utilizare a dezinfectanților.	realizat
7.	CpPT recomandă respectarea standardelor minime atât ale CPT cât și din cadrul Regulamentului serviciului de Poliție din 05.01.2004.	realizat
8.	Identificarea soluțiilor în vederea posibilității plimbării deținuților pe timp nefavorabil;	realizat

9.	Membrii CpPT consideră important a asigura deținuților cel puțin accesul la aerisire naturală prin deschiderea ferestrelor	realizat
10.	CpPT recomandă delimitarea totală a grupului sanitar din cadrul celulei pentru a asigura un grad satisfăcător de intimitate.	realizat
11.	Asigurarea deținuților cu lenjerie de pat inclusiv cu veselă și produse igienice.	realizat
12.	Salubritatea urgentă a instalațiilor de apă și canalizare dar și a băii;	realizat
13.	Întreprinderea tuturor măsurilor de asigurare a transferului reținuților în penitenciar în conformitate cu legislația în vigoare (timp de 72 ore), or nici o persoană nu trebuie deținută în detenție provizorie mai mult de 72 de ore.	realizat
14.	Asigurarea respectării prevederilor Ordinului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013);	Recomandarea se menține
15.	Revizuirea fișei postului asistentului medical prin prisma recomandărilor CpPT cu privire la documentarea cazurilor de torturii și rele tratamente.	Nu s-a verificat

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii la ședința din 29 decembrie 2022.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.


Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii